

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра педагогіки

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної і навчальної роботи
та рекрутації проф. Гаврилюк С. В.

Протокол № __ від _____ 2017 р.

**ПЕДАГОГІЧНА ДІАГНОСТИКА В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ
ШКОЛИ**

**Програма нормативної навчальної дисципліни
підготовки магістра**

Спеціальності 013 Початкова освіта

Освітня програма Початкова освіта

Луцьк – 2017

Програма навчальної дисципліни "Педагогічна діагностика в навчально-виховному процесі початкової школи" для студентів за напрямом підготовки магістр, галузь знань 01 Освіта, спеціальність 013 Початкова освіта, освітня програма Початкова освіта. - "16" вересня 2017 р. - 9 с.

Розробник: Мельник Ірина Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки

Рецензент: Сушик Н.С. , кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та педагогіки вищої школи

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри педагогіки

протокол № 2 від 14 вересня 2017 р.

Завідувач кафедри: _____ (Смолюк І.О.)
(підпис)

**Програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною комісією педагогічного факультету**

протокол № 2 від 4 жовтня 2017 р.

Голова науково-методичної
комісії педагогічного факультету _____ (Антонюк В.З.)
(підпис)

**Програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною радою університету**

протокол № 2 від 4 жовтня 2017 р.

Програма нормативної навчальної дисципліни "**Педагогічна діагностика в навчально-виховному процесі початкової школи**" для студентів за напрямом підготовки магістр, галузь знань 01 Освіта, спеціальністю 013 Початкова освіта, освітня програма Початкова освіта. - "16" вересня 2017 р. - 7с.

Розробник: Мельник Ірина Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки

Рецензенти: Сушик Н.С. , кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та педагогіки вищої школи педагогічного факультету СНУ імені Лесі Українки.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри педагогіки

протокол № 2 від 14 вересня 2017 р.

Завідувач кафедри: _____ (Смолюк І.О.)
(підпис)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією педагогічного факультету

протокол № 2 від 4 жовтня 2017 р.

Голова науково-методичної комісії педагогічного факультету _____ (Антонюк В.З.)
(підпис)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою університету

протокол №2 від 4 жовтня 2017 р.

Вступ

Програма нормативної навчальної дисципліни "**Педагогічна діагностика в навчально-виховному процесі початкової школи**" складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра, галузь знань 01 Освіта, спеціальність 013 Початкова освіта, освітня програма Початкова освіта.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методи, зміст діагностування головних напрямів функціонування загальноосвітнього навчального закладу, зокрема в умовах початкової школи.

1. Опис навчальної дисципліни

Характеристика навчальної дисципліни подається згідно навчального плану напряму підготовки магістра, галузь знань 01 Освіта, спеціальності 013 Початкова освіта, освітньої програми Початкова освіта і представляється у вигляді таблиці 1.

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 4	01 Освіта	нормативна
	013 Початкова освіта	
Модулів 2	Початкова освіта	Рік підготовки 1
Змістових модулів 2		Семестр 2
ІНДЗ: немає		Лекції 28 год.
Загальна кількість годин 120		Практичні - 14 год.
Тижневих годин : (для денної форми навчання): Аудиторних 2,5 самостійної роботи 2 конс. 2	Магістр	Самостійна робота 70 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: <u>екзамен</u>

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	01 Освіта	Нормативна
Кількість годин 33		013 Початкова освіта
	Семестр 1-ий <u> </u>	
ІНДЗ: <u>немає</u>	Початкова освіта	Лекції 10 год.
		Практичні 10 год.
		Самостійна робота-- год.
		Консультації 12 год.
	Магістр	Форма контролю: залік

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ.

Метою викладання навчальної дисципліни "**Педагогічна діагностика в навчально-виховному процесі початкової школи**" є формування у студентів розуміння сутності і функції педагогічної діагностики, розкриття особливості підготовки вчителя початкових класів до діагностичної діяльності; розуміння характеристики комплексної діагностики як складової формування професійної компетентності та діагностичного супроводу професійної діяльності вчителя початкової школи. необхідного.

Основними завданнями вивчення дисципліни "Педагогічна діагностика в навчально-виховному процесі початкової школи" є: формування у студентів чіткого розуміння структури, змісту, характеру та специфіки діагностичного підходу до діяльності головних ланок, складових загальноосвітнього навчального закладу, зокрема у початковій школі; розкрити специфічні особливості педагогічної діагностики, діагностичної діяльності вчителя; подати діагностичні технології та методики вивчення навчально-пізнавальної діяльності учнів початкової школи відповідно до етапів діагностування; формування у студентів знань з методики педагогічного діагностування особистості молодшого школяра, починаючи з перевірки його готовності до навчання та впродовж усього періоду перебування дитини в початковій школі.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях: знати теоретичні основи педагогічної діагностики; специфічні особливості педагогічної діагностики, діагностичної діяльності вчителя; діагностичні технології та методики вивчення навчально-пізнавальної діяльності учнів початкової школи відповідно до етапів діагностування; особливості співпраці та педагогічної взаємодії вчителя з сім'єю учнів, основні форми і напрями роботи вчителя початкових класів як класовода, в разі необхідності надати поради батькам із питань педагогічної адаптації першокласників; застосовувати теоретичні знання про сутність і функції педагогічної діагностики у професійній діяльності; володіти методиками здійснення діагностичної діяльності у початковій школі; комплексно застосовувати психолого-педагогічні знання під час моделювання, проектування, аналізу та оцінки ситуацій, подолання труднощів.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **120** годин / **4** кредити ECTS.

Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Практ. (Семін.)	Конс.	Сам. роб.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль I. ПЕДАГОГІЧНА ДІАГНОСТИКА ЯК ОСНОВА ВИВЧЕННЯ ОСОБИСТОСТІ УЧНЯ.					
Тема 1. Сутність і функції педагогічної діагностики вчителя початкових класів	14	2	1	1	10
Тема 2. Особливості підготовки вчителя початкових класів до діагностичної діяльності	14	2	1	1	10
Тема 3. Комплексна діагностика як складова формування професійної компетентності вчителя початкової школи.	17	4	2	1	10
Тема 4. Діагностична діяльність учителя початкових класів як чинник вивчення динаміки розвитку дитини	16	4	2	-	10
Тема 5. Діагностичний супровід професійної діяльності вчителя початкової школи.	17	4	2	1	10
Разом за змістовим модулем 1	78	16	8	4	50
Змістовий модуль 2. ДІАГНОСТИЧНІ МЕТОДИКИ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.					
Тема 6. Методики педагогічного діагностування готовності дитини до навчання в школі	11	4	2	1	4

Тема 7. Зміст, форми і методи педагогічної діагностики учнів першого і другого класу.	13	4	2	1	6
Тема 8. Педагогічне діагностування навчально-пізнавальної діяльності учнів третього та четвертого класу.	10	2	1	1	6
Тема 9. Структура і змістове наповнення методичного портфолію.	8	2	1	1	4
Разом за змістовим модулем 2	42	12	6	4	20
Усього годин	120	28	14	8	70

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Таблиця 3.

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Розвиток педагогічної діагностики за рубежом	5
2	Педагогічна діагностика у вітчизняній науці	5
3	Внесок українських психологів і педагогів у розвиток педагогічної діагностики (Г.С.Костюк, О.О.Раєвський, С.А.Ананьєв, К.Ф.Лебединцев, Я.Ф.Чепіга, О.С.Залужний).	
4	Характеристика сучасних педагогічних експертних систем	5
5	Основні напрями досліджень педагогічної діагностики	5
6	Застосування тестових методик у навчально-пізнавальній діяльності учнів початкової школи	5
7	Особливості мотиваційної готовності вчителя початкових класів до діагностичної діяльності	5
8	Особистісно орієнтовані педагогічні технології підготовки вчителя початкових класів до діагностичної діяльності	5
9	Застосування інтерактивних педагогічних засобів у процесі підготовки вчителя початкових класів до діагностичної діяльності	5
10	Формування діагностичних компетенцій у майбутніх учителів початкових класів	5
11	Діагностичне спостереження у професійній діяльності вчителя початкових класів	5
12	Діагностичні методи вивчення навченості та вихованості учнів	5
13	Особливості оцінювання навчальної діяльності учнів початкової школи	5
14	Педагогічний аналіз навчально-пізнавальної діяльності учнів молодшого шкільного віку	5
	Разом	70

6. Розподіл балів та критерії оцінювання

Дисципліна складається з двох змістових модулів. Тому, підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається з сумарної кількості балів: а) поточне оцінювання з відповідних тем (максимально 40 балів); б) підсумкове оцінювання з відповідних тем (максимально 60 балів) за дві модульні контрольні роботи (максимально по 30 балів).

Поточний контроль(мах = 40 балів)							Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1							Модуль 2		
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				МКР 1	МКР	100
T 1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	30	30	
5,7	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7			

Критерії оцінювання

90-100 балів ("відмінно"). Глибоке оволодіння вузловими питаннями по темах. Системне, усвідомлене використання даної інформації. Встановлення причинно-наслідкових зв'язків між окремими змістовими блоками. Вільна орієнтація і використання необхідного категорійно-понятійного апарату при розкритті проблеми. Мова чітка і логічна. Здатність до аналітико-узагальнюючого викладу питання, вміння формулювати висновки і пропозиції по суті проблеми.

82-89; 75-81 балів ("добре"). В цілому цілісне, усвідомлене оволодіння матеріалом, віднесеним до даного питання. В окремих випадках рівень засвоєння інформації недостатній.

Аргументація при відповідях на питання, логічність і взаємозв'язок у викладі матеріалу дещо занижені. Відчуває труднощі при відповідях на питання, у формулюванні узагальнень і висновків.

67-74; 66-60 балів ("задовільно"). Фрагментарне, несистемне відтворення інформації. Наводить лише окремі складові питання, без необхідного усвідомлення і взаємозв'язку.

59-1 балів ("незадовільно"). Необхідним категорійно-понятійним апаратом не володіє. Робить безуспішні спроби висвітлення питання на репродуктивному, механічному рівні. Не розуміє суті питання, відповідає не по суті.

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 - 81	C		
67 -74	D		
60 - 66	E	Задовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)
1 – 59	Fx	Незадовільно	

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Барабаш Ю. Г. Педагогічна діагностика в управлінні / Ю. Г. Барабаш, М. Х. Махомед. – Луцьк, 1995. – 32 с.
2. Вазина К. Я., Петров Ю. Н., Белиловский В. Д. Педагогический менеджмент./ Вазина К. Я., Петров Ю. Н., Белиловский В. Д. – М., 1991. – 143с.
3. Гадецький М.В. Організація навчально-виховного процесу в середній школі. / М. Гадецький.– Харків, 2003.- 125с.
4. Горбунова Н. В. Внутришкольное управление: теория и опыт педагогических и управленческих инноваций. / Горбунова Н. В – М., 1995. – 89с.
5. Григор'єв А.Й., Завіна В.І. Психолого-педагогічна діагностика. – К.:Преса країни, 2005. – 448с.
6. Григораш М.та ін. Управління навчальним закладом./ М. Григораш.– Ч.2. – Харків, 2004. – 234с.

7. Даниленко Л.І. Модернізація змісту, форм, методів управлінської діяльності директора школи: Монографія. / Даниленко Л.І. – К.: Логос, 2002. – 2-ге вид. – 140 с.
8. Ингенкамп К. Педагогическая диагностика: Пер с нем.. – М.:Педагогика. 1991. – 234с.
9. Коломінський Н. Л. Психологія педагогічного менеджменту./ Коломінський Н. Л – К.: МАУП, 1996. – 176 с.
10. Мартиненко С.М. Основи діагностичної діяльності вчителя початкової школи: Навчально-методичний посібник. - К. ТОВ «Сім кольорів», 2010. – 262с.
11. Маслов В., Шаркунова В. Принципи менеджменту в установах освіти / Маслов В., Шаркунова В // Освіта і управління. – 1997. – № 1. – Т.1. – С.234-267.
12. Менеджмент в управленні школою / Научн. ред. Т. И. Шамовой. – М., 1992. – 123с.
13. Освітній менеджмент: навчальний посібник / За ред. Л.І. Даниленко, Л. М. Карамушка. – К.: Шкільний світ, 2003. – 400 с.
14. Підласий І.П. Діагностика та експертиза педагогічних проектів: Навч. посібник. – К.:Україна, 1998. – С.9-36.
15. Сухомлинський В.О. Серце віддію дітям./Василь Олександрович Сухомлинський/ Вибр. твори. В 5-ти т.. –К. : Рад. школа., 1977. – Т. 3. – С.7 – 279.
16. Сухомлинський В.О. Сто порад учителю./Василь Олександрович Сухомлинський. – К.: Радянська школа, 1988.– 310с.
17. Сухомлинський В.О. Вибрані твори : В 5-ти т. / В.О. Сухомлинський. – К.: Рад. шк., 1977.
18. Сухомлинський В.О. Урок і знання./Василь Олександрович Сухомлинський. /Вибр.твори : В 5-ти т.– Т.5. – К. Рад. школа, 1980. – С. 387–392.
19. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / М.М. Фіцула. – К.: «Академвидав», 2006. – 352
20. Цехмістрова Г.С., Фоменко Н.А. Управління в освіті та педагогічна діагностика : Навчальний посібник для студ.вищих навч.закл. / Г.С. Цехмістрова, Н.А. **Фоменко**. - Київ : Слово, 2005. - С. 101-126
21. Шамова Т. И. Управление образовательными системами: Учебное пособие для студ. вузов./Т. Шамова. – М.: ВЛАДОС, 2002. – 320 с.
22. Ягупов В.В. Педагогіка: Навч. посібник./Володимир Ягупов. – К.: Либідь, 2002. – 560с.

ІНТЕРНЕТ -РЕСУРСИ

1. www.education.gov.ua – сайт Міністерства освіти і науки України.
2. www.nbuv.gov.ua – сайт бібліотеки ім.Вернадського.

8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Алгоритм постановки педагогічного діагнозу. Особливості діагностичного спостереження.
2. Діагностична методика «Бесіда» (за Т.А.Нежнвою).
3. Діагностична методика «Будиночок» (за І.Дубровіною)
4. Діагностична методика «Графічний диктант» (за Д.Б.Ельконіним).
5. Діагностична методика «Мислення і мова».
6. Діагностичні методики вивчення готовності дитини до навчання в школі.
7. Діагностичні методики визначення розвитку у дітей мислення, логічної пам'яті, розумової працездатності.
8. Діагностичні методики рівня розвитку зв'язного мовлення, вивчення мотивації навчальної діяльності учнів, рівня їх адаптації до умов навчання в школі.
9. Діагностичні методики у початковій школі.
10. Компоненти комплексної діагностики.
11. Організаційно-педагогічні умови проведення комплексної діагностики з учнями початкової школи.
12. Методи, прийоми та засоби діагностичної діяльності вчителя початкової школи.
13. Методики оцінки і самооцінки якості професійної діяльності вчителя. Суть педагогічного прогнозування та проектування.
14. Методологічна основа педагогічної діагностики. Основні функції діагностичної діяльності вчителя початкової школи.
15. Основні діагностичні методики вивчення умов педагогічної адаптації першокласників.

16. Основні діагностичні методики для вивчення навчально-пізнавальної діяльності учнів 3 і 4 класів.
17. Основні етапи засвоєння діагностичної діяльності вчителя початкової школи.
18. Особливість методики визначення навчальних завдань і навчальних досягнень учнів третього та четвертого класів.
19. Особливості діагностування педагогічної взаємодії вчителя і учнів.
20. Особливості діагностування рівня вихованості дітей третього та четвертого класів.
21. Практична значущість матеріалів, поданих у портфоліо.
22. Рівні педагогічної діагностики.
23. Різновиди портфоліо, їх практична значущість.
24. Сутність і зміст поняття «портфоліо».
25. Суть і зміст педагогічного спілкування (комунікації). Мета мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
26. Суть основних принципів діагностичного дослідження педагогічних явищ.
27. Суть та зміст поняття «педагогічна діагностика». Об'єкт і предмет педагогічної діагностики.
28. Характеристика другого етапу педагогічної діагностики (навчання дітей у першому класі).
29. Характеристика методичного портфоліо вчителя початкових класів.
30. Характеристика моделі підготовки майбутнього вчителя початкових класів до діагностичної діяльності.
31. Характеристика основних етапів проведення педагогічної діагностики в початковій школі.
32. Характеристика першого етапу педагогічного діагностування (прийом дітей до першого класу).
33. Характеристика третього етапу педагогічної діагностики (навчання у другому класі).
34. Характеристика четвертого та п'ятого етапів педагогічної діагностики.

Схвалено Вченою радою
Східноєвропейського національного університету імені
Лесі Українки
Протокол № __ від _____ 2017 р.

Проректор з науково-педагогічної

і навчальної роботи та рекрутації

С. В. Гаврилюк

Навчальний відділ

Л. О. Заєць

Юридичний відділ

А. В. Маїло